

Wiesława Dąbala
 Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
 E-mail: w.dabala@cbos.pl

Alokacja próby i szacowanie wyników w badaniach powtarzalnych z niepełną realizacją

Obserwowany systematyczny spadek realizacji prób losowych w ogólnopolskich badaniach powtarzalnych ludności dorosłej oraz zróżnicowanie wskaźników realizacji w różnych warstwach, powoduje konieczność poszukiwania nowych rozwiązań dla alokacji próby i oszacowania parametrów populacji. Przedstawione rozwiązanie jest tylko jednym z ewentualnych możliwych.

Populacja została podzielona na warstwy z uwzględnieniem podziału terytorialnego kraju oraz wskaźników realizacji. Losowanie w warstwach było niezależne i przebiegało dwustopniowo. Jednostkami losowania stopnia pierwszego (jps) były zespoły osób. Jednostkami losowania stopnia drugiego (jds) były osoby w wylosowanych uprzednio zespołach.

Alokacja próby jednostek stopnia pierwszego w warstwach uwzględnia liczebności jds w warstwach populacji, wskaźniki realizacji w badaniach poprzednich, oczekiwaną po realizacji wielkość próby oraz sezonowe wskaźniki korygujące.

Liczebności prób uzyskiwanych po badaniu ankietowym są mniejsze od liczebności prób wylosowanych.

Dla oszacowania parametrów populacji wykorzystywane są statystyki z próby korygowane przez wagi. Wyznaczanie wag uwzględnia kilka czynników: prawdopodobieństwa wyboru wyznaczone na podstawie danych z operatu losowania, rzeczywiste wskaźniki realizacji w warstwach, w danym badaniu oraz dane zewnętrzne o populacji.

Złożoność wzorów na wyznaczenie wag powoduje konieczność zastosowania uproszczonych, metod oceny wariancji estymatorów.

Literatura

- [1] Cz. Bracha, *Teoretyczne podstawy metody reprezentacyjnej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1996.
- [2] Cz. Bracha, *Metoda reprezentacyjna w badaniu opinii publicznej i marketingu*, Efekt, Warszawa, 1998.
- [3] B. Efron, *The Jackknife, the Bootstrap and other Resampling Plans*, SIAM, Philadelphia, 1982.
- [4] W. Niemirowicz, *Konstrukcja optymalnej stratyfikacji metodą poszukiwań losowych*, Wiadomości Statystyczne 10, GUS, Warszawa, 1999.